

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr., negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 2 frt 30 kr., minden további megkezdett 100 szó után 1 frttal több

Vádoló számok.

A budapesti egyetemnek rektora most tartotta »beszámoló« beszédjét; s tájékoztatást nyújtott az ország első főiskolájának tavalyi látogatottságáról. Ha a beiratkozott tanulók számát tekintjük, úgy három év előtt az egész világon csak négy egyetem volt, mely népességre nézve a budapestit felülmultra volna. Ugyanis 1895/6. évben volt:

Párisban	11010	rendes hallgató
Berlin	4807	" "
Bécs	4536	" "
Nápoly	4059	" "
Budapest	4002	" "

A rektori beszámoló szerint pedig az egyetemnek az *elmúlt* iskolai évben összesen 4923 hallgatója volt beleértve a rendkívülieket is, s így Nápolyt nagyon könnyen kiűthették a nyeregből. Ha tehát magát a vastag numerust vesszük ismerető jel gyanánt, nemcsak elég kedvező, de rendkívül megnyugtató tudat sugárzik ki ez arányszámból.

Csak hogy e szám pusztán látszólagosan kedvező. Budapest ugyanis felfújt, természetellenes nagyság, melynek itt ott meglepő jelenségeiből, s haladási arányából nem szabad csalhatatlanul mindenre következtetni. Magyarország első egyeteme népességre a világ 139 egyeteme

között a negyedik, vagy ötödik helyet foglalja el, s ez azért van, mert Magyarországon 7.616.000 lakosra esik egy egyetem. Vagyis az egyetemek kevés számát tekintve már csak Oroszország van mögöttünk, mert ott 12 millió lakosra esik egy főiskola. Ellenben még Dánia, Görögország sőt Portugallia is megelőznek bennünket egyetemeik nagyobb számával.

Elijesztő a zsidóság szaporodása az egyetemen. Mig ugyanis harminc évvel ezelőtt a budapesti egyetemnek csak 335 zsidó hallgatója volt, addig a múlt évben számuk csaknem ötszörösen növekedett meg, vagyis kerek 1500-ra rugott; az egyetem összes hallgatóinak több mint 30%-a zsidó, holott az ország lakóinak a zsidók még csak 5%-át sem teszik ki (4.67%).

Oroszországban a zsidók nem árasztják el az egyetemeiket, mert csak bizonyos százalékát képezhetik a többi hallgatóknak.

Ez talán magában véve reakcionárius intézménynek tűnhetik fel, de észszerűségét legfőkébb azok vitathatják, akik ellenébe irányul. Olyan gazdálkodási rendszer ez, mely egyes csemetéket kigyomlál, vadhajtásokat lenyes, hogy a többiek annál erőteljesebben kifejlődjenek. Éppen oly kevésbé észszerűtlen, mint a zsidók

beözönlésének megakadályozása Magyarországra. A belügyminiszter rendeletet adott ki, hogy a Galiciával határos megyék alispánjai ellenőrizzék, s lehetőleg megakadályozzák a lengyel zsidók beözönlését hazánkba. S csodálatos, nem ütközött meg azon senki sem, pedig Magyarország ezzel gazdagszik népességben, s hozzá agilis, élelmes népességben. Még maguk a zsidók sem óhajtják a bevándorlást, mert tudják, hogy ők olyanok a keresztény lakosságban, mint a só az ételben, ha sok van belőle, hát megárt.

Éppugy jön majd idő, midőn a kultuszminiszter ad ki ilyen rendeletet, mely ellensúlyozni lesz hivatva a zsidók bevándorlását az egyetemre. Hiszen az orvosi karon eddig már is fölülmultak számra nézve az összes felekezeteiket együttvéve, hol a zsidók az összes orvostanhallgatók 50-64%-át teszik ki, míg a katolikusok csak 29-09%, az ágostaiak 8-53, a helvét vallásuak meg pláne 7-69%.

Ha még hozzávesszük, hogy a bécsi egyetem magyarországi orvos hallgatóinak kétharmada zsidó, úgy teljesen tisztában lehetünk, hogy ezt a teret ők dominálják. Ez ugyan magában véve nem okvetetlenül aggasztó, mert egy-másik szakmában lehetnének véletlenül többségben, anélkül, hogy az zavarólag hatna:

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

A keleti tengeren.

(Folytatás.)

A vacsora alatt egyébként semmi nevezetes dolog nem történt, kivéve azt, hogy Mme Sachs az orcsiptető szemüvegével végig fixirozott minket, a nélkül hogy azzal valami nagyobb hatást ért volna el.

Alig hogy letettük az evőeszközt, a hivatalos személyek, a parancsnok és a kapitány udvarias üdvözlés után távoztak, míg mi többiek együtt maradtunk és megismerkedtünk. A társaság aranyjasságra derült, mikor megmondtam, hogy magyar vagyok. Született magyar? — kérdék csodálkozva — mi osztráknak néztük, mert azt hallottuk a kapitánytól, hogy Bécsben váltott körjeggyel utazik. — Persze, magyar emberről fel nem tételezi az idegen, hogy külföldre teszi a lábát, mert tudja, mily szívósan ragaszkodik a magyar az ő ősi jelszavához: Extra Hungariam non est vita. Pedig nem árt ám egykiesit kinézni a külföldi országokba, hadd tanuljunk meg elsajátítani azt a jót, a minék még híjával vagyunk, és

nagyrabecsülni, melegebben szeretni azt, a mit már birunk.

Tehát osztráknak néztek. No nincs a dánus meg a burkus előtt kevésbé rokonszenves nép az osztráknál. A dánok nem tudják elfelejteni Schleswig-Holsteint, melynek elvesztését egészen az osztrákok rovására írják; a poroszok pedig megvetéssel néznek a szláv hegemonia alá került Ausztriára, melyben fajrokonait olyan üldözötteknek tartják, mint a kik nemzetiségük miatt szenvednek mártýromságot.

Most már könnyű volt megértenem az okát annak az idegenkedésnek, melylyel társaim kezdetben tisztos távolságban tartottak maguktól. De a félreértés megszűnt; éljen a magyar — dán és porosz barátság! A drezdai orvos csillogó szemekkel beszélt nekünk magyarországi utazásáról, Pozsonyról, Sopronról és a Dunáról. A parancsnok neje az orvos elbeszélését rokonszenves figyelemmel kísérte, a bursch helyeslőleg közbeszólogatott és tudákoskodott, sőt még Mme Sachs is, a ki eddig azzal a főlányval, a mit a zwikker köleszött neki, mereven egykedvűnek mutatta magát, felvidulni látszott és önértetes fejbiccentésekkel nyílvántá, hogy kellemesen emlékszik vissza magyarországi élményeire.

Sok mindenféle jött szóba, többi közt a ma-

gyar borok is. Természetes, hogy azokat jobban dicsérték, mint a kultúránkat, melyet egyébiránt nem is igyekeztek megismerni. Vétettem volna a magyar gavallérság ellen, ha azt a dicsőítést nyom nélkül hagytam volna elroppenni. Egy „Vilányi“-nak keresztelt bouteille-n próbáltuk ki az igazságát mindannak, a mi magasztalót a doktor a magyar borokról mondott. Izlett a nedű, mely pedig egészen ártatlan volt abban, hogy villányinak nevezték el. De nem volt rossz és pompás kedvet varázsolt elő, a mit a doktor kitörő kacagásai, a bursch derekas lödítései, az eddig csodálatosan hallgatag asszonyok beszédessége tagadhatatlanul tanusítottak.

Nem sikerült megtudnom, hogy a drezdai doktor milyen recept szerint szokta élvezni a bort, de az bizonyos, hogy azt a receptet nem ő maga írta elő magának, a minthogy nem is szabad az orvosnak maga-magát gyógykezelnie. És ez igen okos dolog, vagy legalább előnyös, mert az önszeretet diktálja, hogy ha már valakit el kell expedálni ez árnyékvilágból, jobb, ha a doktor inkább másokat expedál el, mint magamagát. De ez nem tartozik ide, csak azt akarom mondani, hogy Sachs úr még semmi hajlandóságot sem mutatott a kedélyes kvaterkázás abbahagyására, midőn őt a felesége megható gyöngédséggel figyel-

de az egyetemnek fokozatos meghódítása és elárasztása okvetlenül Magyarország jelen keresztény társadalmának teljes fel-forgatását fogja maga után vonni.

A pénz ugyanis már $\frac{2}{3}$ részben az övék, s ha még az értelmiséget is ők fogják monopolizálni, akkor ez az élelmes és kétségkívül eszes népfaj az ő nem mindenkor szigorú moráljával a keresztény társadalmat elnyeléssel fenyegeti.

Vegyük most a többi vallásfelekezeteket. A róm. katolikusok számaránya az egyetemen 46.18%, a katolikusok lakosságáé pedig 47.84. Megdöbbentő a kálvinista felekezet szereplése az egyetemen. Az ország lakosságának ők összesen 14.62% százalékát képezik, holott az egyetemi hallgatók közül 11.21%, ami szintén jelentékeny veszteség.

Legnagyobb veszteségek van a görög-katolikusoknak, kik az ország lakosságának 10.94 százalékát teszik ki, holott az egyetemen csupán 2.72%-al vannak képviselve; még kedvezőtlenebb az arány a görög-keletieknek, kik az ország lakóinak 13.64%-át képezik, holott a görög-keleti hallgatók az egyetemen az összes hallgatóknak csupán 3.57%-át teszik. Ellenkezőleg számarányukat meghaladólag szerepelnek a lutheránusok (természetesen tulsúlyban az erdélyi szászok miatt), kiknek arányszáma az országban 7.80%, holott az egyetemen 9.15% az övék.

E számrengetegben csak arra akarunk rámutatni, hogy a zsidó-elem nem csupán a pénz és vagyon, hanem nemskára az értelmiség terén is meg fogja szerezni az abszolút számot. Pénz és értelmiség pedig azon két eszköz, melylyel egy nemzet leigázását feltétlenül lehet keresztülvinni.

Az esküdtzések életbeléptetése.

Az igazságügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében az esküdtbíróiságról szóló törvény 1899. évi január hó elsejével életbe lép. Az esküdt bírói tisztre képesített polgárok, vagyis a

meztette, hogy jó volna már kitekinteni a fedélzetre, hadd lássuk, mikép néz ki a tenger napnyugtakor.

A tenger napnyugtakor! Hát érdemes erre kíváncsinak lenni? — gondolá a doktor. Egy vörös korong alámerül a tenger mélységébe; ez az egész. De tudta a tapasztalt ember, hogy feleségének az óhajai olyanok, mint valamely birvágyó államnak más gyengébb államhoz intézett, finom hangú jegyzékbe foglalt üzenetei. Ha a gyengébb fél a hatalmasabb javaslatait el nem fogadja, ennek háború a vége. Avagy nem így ütött ki a háborúság Amerika és Spanyolország között?

Ilyen eshetőséggel állván szemben a doktor, sokat mondó tekintetet vetett a burschra, a kinek a kedve percről-percre élénkült. És a kópé eltalálta a szorongatott orvos gondolatát. Mme Sachsot szórakoztatni kell, ki kell őt csalni a fedélzetre és valamivel tartósan lekötni a figyelmét, hogy ott felejtse férjét az étteremben. Ez az, a mi e percben égetően szükségessé vált, és erre vállalkozott Schwarz, a bursch. A véletlen csodálatosan a kezére játszott.

A tengeren ugyanis, ép e pillanatban érdekes hajónegyszög képződött. A mi hajónk egy másik gyors gőzöst ért utól s a két hajó egyideig párhuzamosan haladt egymás mellett. Ugyanakkor

kik képviselő választói jogosultsággal bírnak, s azonfelül írni olvasni tudnak, s a magyar nyelvet értik, január hó végéig minden községben össze-irandók, s ezen lajstromok, a netaláni felszólalásokkal együtt a főszolgabíróhoz, s illetve polgármesterhez terjesztendők be, a ki azokat február hó 18-áig a kir. törvényszéki elnökhöz küldi át, a hol azután annak elnöklete alatt működő vegyes bizottság fogja az esküdttek névsorát megállapítani, melynek jogerőre emelkedése után azután az esküdtzések legkésőbb 1900. évi január hó elsejével megkezdí működését, s azon időtől fogva a nagyobb bűnügyekben úgy mint Európa valamennyi nyugati államában az esküdtbíróiság fog itelni. Ezen törvényt annak idején bővebben is fogjuk ismertetni.

Az 1898-99. népiskolai tanév küszöbén.

(M.) Katolikus iskoláink újabb korszaka 1868. évi 38. tcikk életbeléptetésével kezdődik. E törvény jóllehet még mindig szabad kezét engedett az egyháznak iskoláinak fontartására, mindazáltal alkotója b. Eötvös, látva a felekezeti iskola körül fölmerült sok mulasztást, nem egészen ok nélkül állította oda versenytársul a magán, társulati, községi s különösen az állami iskolát. Fölfogásom szerint őt e tekintetben nem vezette egyházellenes érzület, — mert hisz az akkori államférfiak között — ő egyike volt a legbuzgóbb (?) irányadó kath. vezérferfiainknak, de a legereményibb vallásos hazaszeretet sugalmazta, azon reményben, hogy a kath. egyháznak szabadság lévén az eleme, a benne rejlő természetfölötti erejénél fogva csak előnyére fognak szolgálni az általa fölállított versenytársak.

És nem ok nélkül, hisz más országokban az ily állami kísérletet Sion őrei hadüzenetnek vették az egyház ellen, a hol ez megtörtént, megfújták a harci riadót, s hivatott vezérei mögött ott állt az egész kath. tábor legféltebb kincse, az egyház leányának, a kath. iskolának védelmében. Így midőn 1848-ban a német birodalom első támadását intézte a németországi kath. iskolák ellen, a német püspöki kar Würzburgban tartva tanácskozásait, a többi üdvös határozatai között abban is állapotott meg, hogy kath. iskolák fontartásáért s megmentéséért, szükség esetében miúdent kész föláldozni, sőt még a felesleges egyházi szereket is eladni, és azokat a kath. iskolákra fordítani.¹ Ily fölbuzdulást a kath. iskoláért látunk legközelebb Ausztriában s Belgiumban is.²

¹ Archiv für das kirchenrecht 22 köt. 373 l.

² S ha a magyar püspöki kar akkor nem tett hasonló intézkedéseket Eötvös ellen, ebből azt következtethetjük,

mind a kettőt elülről és hátulról egy-egy teherhajó keresztelte, úgy hogy valóságos négyszögben voltunk, s a távlat szerint úgy látszott, mintha a kettős derékszögben haladó hajók minden percben összeütközhetnének, pedig a legnagyobb ki-mértséggel siklottak el egymás előtt. E jelenség igen ritka a tengeren, fellármáztak tehát bennünket, hogy jöjjünk gyönyörködni a szép látványban. Nem kellett minket kétszer hívni. A bursch Mme Sachsot karon fogva vezette fel a fedélzetre, ott azután megmagyarázta neki töviről-hegyire egy ilyen hajónegyszögnek a stratégiai fontosságát, majd áttért a katasztrófákra, melyek egy ilyen találkozásnál, ha sűrű köd borítja be a tengerfö-lületet, keletkezhetnek. Beszélt neki annyit, hogy az asszony is kedvet kapott beszélni. Különösen a hajókatasztrófák ragadták meg figyelmét, mely tárgyról sokat olvashatott regényekben és ujságokban.

Ezalatt az utasokból jókora gyürü keletkezett körülötte, s mikor a Madám észrevette, hogy sokan hallgatják, belemelegedett a beszédbe s úgy deklamált akár egy profeszor. Minden idegem megremegett, a mint azokat a rémes hajókatasztrófákat elbeszélni hallottam.

Mikor láttuk, hogy Mme Sachs lendületben van és sokan veszik körül, a kiket egykönnyen

Nem állván rendelkezésemre oly statisztikai adatok, melyekből a laikus szem is tisztán láthatná azt az áldozatot, melylyel a magyar kath. egyház, mint ilyen 1868. óta máig hozzájárult iskolái fontartása, szaporítása s fölvirágoztatásához **) alljon itt néhány tájékoztató adat, mely az 1893—1898. időközben, a mi trencsénvármegyei kath. népiskola-ügyünk állapotát feltünteti.

Trencsénvármegyei kath. hiveink száma 1893-ban 251,827, 1898-ban 266,068, tehát a népszaporodás 14,241; tanköteles volt 1893-ban 26,579, 1898-ban 29,481; tehát 2902 több, kiknek 85—90% tényleg látogatta is az iskolát, kivéve az irtványosokat; plebániái anyaiskola 1895-ben 103, 148 tanítóval, 118 fiók és 27 irtványiskola 145 tanítóval, tehát 248 iskola 293 tanítóval. Ezek szerint egy tanteremre esik átlagosan 119, egy tanítóra 102 tanuló. Okleveles ezek közül 1898-ban 174, e nélkül 119; amaz birja a magyar nyelvet szó és írásban, ez utóbbi nem, 1895-ben 20 kántortanítónak még a 300 frtnyi minimuma sem volt, ez mai nap már az összes kántortanítónak 400 frtig kiegészítve, s ezenkívül 119 fiókközsegi tanító közül 1898/99-ki tanévre 25 állami segélyvel a törv. 400 frt biztosítva.

Új plebániái iskola épült a legutóbbi 5 év alatt Vág-Podhragy, K.-Gradna, N.-Chlivény, Duló-Ujfalu, Biróc, Bohuszlavic, Pravosic, Miezgóc, N.-Gradna, Pelyvás, Zsigmondháza, Biskupic, Apáti, Szádecsné, Cselko-Lehota, Hlinik, Kis-Bittse fiókközsegek s egy a rovnei irtványokon. Kibővítettett s törvényes jó karba hozott: a szoblahói, kollárovici, zliechói, dubnici, dubodjeli, facskói, lednici, n.-szlatinai plebániái, zboró, hornyán, mikusóc, oroszlankeő-podhragyi fiókközsegi iskola; mind e javításhoz a községek 90,514 frt, ő méltósága a püspök ur 12,000 frttal járult.

Olyan áldozat ez a mi szegény, sokszor korpa s fahéjlisztből süttöt kenyéren élő népünk-től, különösen ez utóbbi mostoha 5 év alatt, melynel nagyobbat még a vagyonosabb nyitráme-

gye Eötvös intézménye nem volt ellenséges az egyháza nézve, hanem azt, hogy a magyar püspöki kar valamint másutt nem, úgy az iskola-ügyben sem tette meg a kötelességét. Szerk.

**) A kath. népiskolák fontartására a legutóbbi (1896-iki) kimutatás szerint évenként 5,000,445 frt fordítatik, melyekből állami segély 60,000, községi hozzájárulás 1,323,326 frt, tehát egyházi alapok és alapítványokból, valamint tényleges közpénzben való egyházi hozzájárulás címén csak egy év alatt 3,627,119 frt fordítatik kath. népiskoláink fontartására. Ebből megközelítőleg ki lehetne számítani, mennyit költöttünk e célra 1868. óta. Lásd: Magyarország. közg. és közművelődési állapota ezeréves fenállásakor. Irta Matlekovics Sándor. II. köt. 964. lap. Szerk.

el nem ereszt, mert igen alkalmas hallgató médiumoknak mutatkoztak, a bursch egy intésére észrevétlenül visszaosontunk az étterembe, hogy a borzalmas históriák hatása alatt megrendült idegzetünket felüldítsük és folytassuk kitünően kezdett dolgunkat, a magyar szőlőtalajnak gyakorlati példák-kal megvilágított kipuhatólasát.

Az eredményyel meg valánk elégedve, de Sachs úrnak a munkája később úgy látszik felúpuhatolásra került, erről azonban nem akart nekünk beszámolni.

Már esteledett, midőn végezetre mi is kijöttünk a fülledt teremből, azzal a komoly elhatározással, hogy most már a megnyílt tengersík szemléletének szenteljük magunkat.

* * *

I. Napoleon mondta, hogy a ki a tengert és a magas hegyeket nem szereti, az nem jó ember. Nem is lehet jó ember az ilyen, mert nincsen kedélye. Úgy a hegy, mint a tenger magasztos érzéseket kelt a szívben: Isten-imádat, szeretetet, alázatosságot, őszinteséget, jóakaratot, szabadságszeretetet. A tiroli az ő égbenyúló hegyei között mélyen vallásos, egyeneslelkű, szolgálatkész, rajong a szabad természetért, hazája- és családi tűzhelyéért. Adria partvidékein, a tenger övezte

gyei nagyobb községek sem hoztak gyermekeik vallás-erkölcsös nevelésére, mert hisz itt is a tényleges állapot szerint egy tanítónak még ma is 130—180 tanulóval kell bajlódnia. Ámde, quid hoc ad tantum sitim, pueri petierunt panem, et non est qui frangeret eis; nekünk, hogy a lelki táplalék után áhító népünk kulturális szükségletét kielégíthessük, még 343 iskola és ugyanannyi tanítóra van szükségünk.

Nagy a tanítóhiány, alacsony az iskolai taneredmény színvonala nemcsak itt, de az egész országban, csoda-e ha sokan megérteni nem tudják, hogy van az, hogy a hála Istennek nem szegény magyar kath. egyház ez irányban való missziójának nem bír megfelelni?

Pedig ha már egyszer e téren, hol egykor mi vittük elől a népműveltség szövétnékét, mégis visszamaradtunk, tán nem ártana, ha példát vennénk a legveszélyesebb versenytársunk, az államtól. Az állam szervezte a közoktatásügyi tanácsot és a tanfelügyelői intézményt, melynek központi közegeiben összpontosul az egyöntetű, céltudatos adminisztráció összes szála, emelt új képezdék, ezeket mintaszerűen felszerelte, kellő tanár gyakorló iskolával ellátta, tanítók fizetését felemelte, biztosította, nyugdíjügyét rendezte; nálunk tisztelet a keves kivételnek, mind a régi állapotban maradt, a mi tanfelügyelőink ha vannak is, pláne kettős állásukban nem felelhetnek meg oly sok kötelességnek, mely egy egész központilag szervezett hivatalt igényel.

Tanítóképezdék hiányosak ugy pedagógiai mint egészségi szempontokból, mert nincs bennük kellő számu tanerő, nincs szükséges felszerelés, nincs gyakorló iskola, és a tanítás is oly gyarló, hogy azokban preparandistáink még a kántornak feltétlenül szükséges ének s zenei kiművelést sem nyerhetnek, és ujabban ezt is a kultuszminiszternek kellett kezébe vennie. Csoda-e ha ily állapotok mellett kath. képezdék évről-évre üresebbek, és iskoláinkat a felekezeten állam által felnevelt tanítókkal kell ellátni? Tanítóink évek óta panaszkodnak, hogy a még 1868. kidolgozott tanterv mellett még a legmésztöbbsz munkával sem képesek nagyobb eredményt fölmutatni, revideálták már ugyan, s két év előtt föl is terjesztették a püspöki kar elé, ez alatt ehhez képest új tan és olvasókönyvek is készültek, a hitoktatók egy külön kongresszusban a hitoktatás reformját, új káté s bibliák behozatalát kérik, de mindezekre nézve sehohol semmi, sem serkentő, sem utbaigazító hang.

A tanügy munkásai között mindenütt a legnagyobb elkedvetlenedés, elernyedés, melyet két-

ségbeesés fokoz a tanítói fizetések nyomorúságos kiszolgáltatása, ha hite s egyházához hű; ellenben vallási s politikai apostasia, jellemtelenség kell, ha keservesen megérdemelt bérehez jutni akar. Innen származik az a papságot megszegényítő visszasság is, hogy az egyház nehéz harciban is tanítóink nagyobb részét nyílt ellenségeink táborában találjuk.

Az iskola létkérdése az egyháznak — mert hisz ha akar főállani, csak innen kaphatja a maga hiveit — de ezt népünk mérhetlen szegénységénél fogva egymaga soh sem fogja megvédeni. Egy, ez erőszakos államosítás ellen erőlyesen tiltakozó közös főpásztori szózat, nem különben az apostoli király mint a kath. iskola főkegyurához intézett emlékiratra volna szükség, mely megvilágíthatná népünknek az iskola jellege körül megzavarodott, téves fogalmait, lángra gyulasztaná másrészt az iránti lelkesedését, s fokozná áldozatkészségét. De miután kath. iskoláink kath. szellembeni rekonstrukcióját nem várhatjuk sem az állam méltányosságától, sem a mi végsőig elszegényedett népünkötől, ezt a még rendelkezésünkre álló egyházi vagyont, s fokozottabb érdeklődés s szellemi munka segélyével nekünk kell eszközölnünk.

A nagy veszély eme kritikus szakában unum est necessarium. A társadalom árvi, szegényei s nyomorékaikról gondoskodják az állam és községek, hisz erre őket a törvény is kötelezi, mi pedig minden fillérünket fordítsuk az iskolára, ne dobáljuk ki azt a sok százezret holmi valláskülönbség nélküli más célokra, mert hisz ezekkel mostanáig ezer és ezer kath. iskolát lehetett volna megmenteni; kath. vallás s tanulmányi alapjainkat ne engedjük a majdnem semmit sem képviselő, s tán 2% sem jövedelmező vicinális vasutak részvényeibe fektetni, vagy azok a nélkül is csekély jövedelmét az állami közegek kezelésége által fölemésztetni.

Szegény és gyalázat, hogy ily kezelés mellett a tanulmányi kegyuraság alatt álló kath. iskolák évek óta düledező állapotban vannak; tehát a gazdag papság minden megtakarított fillérét, a szegény, szive minden szeretetét, lelke minden hevét, esze minden tehetségét, akarata minden erejét, nemes ambíciója minden buzgalmat a jelen szomorú viszonyok között szegény népünk gyermekeinek katolikus szellemű művelődésére, a kath. iskola fölvirágoztatására fordítsa. Ily módot vetünk népünk közt is rohamosan terjedő vallástalanságnak, föntartjuk őt egyháza iránti szeretet s ragaszkodásban, terjesztői leszünk az igazi keresztény művelődésnek, s megsza-

badulunk azon sokszor meg is érdemelt gancstól, hogy a népet szellemi sötétségben szándékosan akarjuk tartani

Ujdonságok.

Ő Feltéje nevenapja. F. hó 4-én kedden, a vári székesegyházban délelőtt 9 órakor Bende Imre nyitrai püspök úr óméltósága ünnepélyes isteni tiszteletet tart.

Bende Imre nyitrai püspök úr óméltósága f. hó 8-án szombaton a katolikus központi kongrua-bizottság ülésére Budapestre utazik.

Személyi hírek. Sándor Géza kir. törvényszéki elnök és Sevesik Gáspár kir. táblai bíró szabadságidejük leteltével visszaérkeztek Nyitrára, s elfoglalták állásukat. — Dr. Dohman István elhalálása folytán üresedésbe jutott érsekújvári közpörházi igazgatói állásra dr. Hüekl Ernő körorvos lett kinevezve. — Mattyasovszky Lipót ideiglenes minőségű járási irnok véglegesítettett. — Mandelik Rezső vradisti anyakönyvvezető helyettes tisztségéről lemondott.

Papszentelés. Óméltósága a püspök úr mult hó 28-án szerpapokká, s 30-án áldozárokká szentelte Cseffalvay Aladárt és Hamar Kálmánt. Az előbbi f. hó 1-én a nyitrai papnöveide kápolnájában, az atóbbi pedig f. hó 2-án, ma a nagy-cetényi templomban tartja első sz. miséjét.

Egyházmegyei hírek. Segédlelkési minőségben íthelyeztetek: Schmidt Géza Predméről másolik káplánnak Csacára, Hegedűs János Nagy-Bossányból Baába, Soltész Péter Baából Nagy-Chlivénbe helyeztetett át. Cseffalvay Aladár ujmisés Predméről, Hamar Kálmán ujmisés pedig Nagy-Bossányba küldetett káplánnak.

Halálozás. Özv. Bieliczky Jánosné szül. Fabriczius Aranka f. évi szeptember hó 25-én délelőtti 12 órakor, hosszas szenvedés és a hal-dokiok szén-ségeinek ájtatos felvétele után, életének 66-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 27-én délután 4 órakor volt.

Eljegyzés. N.-zegedi Tury Zoltán p. ü. fogalmazó, szeptember hó 22-én eljegyezte Budapestent Klíkárt Bódag magyar állam vasuti főtiszt, és neje sz. felső kubini és n.-olaszi Kubinyi Erzsébet bá os és kedves leányát, Margitkát.

Esküvő. Zsitvay József, nyitrai honvéd főhadnagy és dandár segédtsiszt mult hó 24-én örök hűséget esküdött Cabajon Biróczy Alice kisaszonynak, Biróczy cabaji földbirtokos leányának. — F. hó 4-én pedig dr. Babó Tivadar nyitrai kórh. orvos vezeti oltárhoz Takács Er-

szigeteken lakó szlovén és olasz népek kitűnnek, mint a gyöngéd családiasság és az önfeláldozó odaadás mintaképei. Béketűrösök, az Isten akaratján való megnyugvásuk, megelégedésük közmondászerű.

Beneventóban láttam néhány év előtt matrózokat és tengerész-tiszteket partra szállani. Hitveseik és gyermekeik ott várták őket a kikötőben. A mint lábuk a szárazföldet érinté, még mielőtt homlokukról a verejtéket letörölték volna, a szülői öröm megható türelmetlenségével, felkapták karjaikra felejük siető apróságait, vég nélkül összecsókolták őket, azután a boldogságnak akkora mámorával vitték őket haza, a rég nem látott családi fészekbe, mintha minden ilyen kis poronty egy-egy darabja lett volna valamely mesés, a tenger mélységéből felhozott mérhetetlen kincsnek.

Különösen feltűnt nekem egy tiszt, a kit egy dajka három kis gyermekkel várt a kikötő előtt. A szegény kicsinyek, mint megtudtam, árva-k voltak, anyjukat alig néhány hónap előtt vesztették el. Az apa egy leirhatatlanul gyöngéd és szívélyes üdvözlés után, a két kisebb gyermeket, egy fiút és egy leánykát, a karjaira vette, a kik kis kezeikkel átfönták apjuk nyakát, mint repkény a fát, melynek az élettörzsből kinőtt, a nagyob-

bik fiút pedig a kezénél fogva vezette s úgy indult el velök fényes egyenruhájában a város felé. Az egész közönség megilletődve nézte a szép jelenetet, a szülői szeretetnek költők énekénél, festők ecseténél remekebb színeképét. Egy trilóg volt ez az élet költészetéből, melyben a szeretet, a részvét és a kötelességérzet, a szülői gyöngédségnek utánozhatatlan hangjain szólaltak meg.

Ilyen szívnesemítő hatása van annak az élet-foglalkozásnak, mely a szemlélet-mérhetetlenségével, az életveszélyek forgandó esélyeivel, a remény és kétségbeesés borzasztó játékaival, nap-nap után a végtelen nagy Istenhez, az élet és halál korlátlan Urához, a gondviselés irgalmas Atyjához emeli fel az embert.

Azért, vajjon nem természetes-e, ha az előbb leirt mulatságos jelenetek emlékezetemből egy szempillantás alatt a feledés hátterébe vonultak, s egész lényemen az előttem feltáruuló látvány fenésége vette át az uralmat.

A nap épen az alkonyat végső pontjához érkezett. Oda, a honnét már csak egy fordulat választja el azt a tűz-vörös gömböt a szemhatár mögött tátongó mélységtől. Lesve-lestük, hogy mikor merül alá az a sugaraiban elbágyadt, kimerült nagy golyó a széles tenger fodros hullámaiba? Vajjon milyen lesz a leszállása? Ráfesti-e, a ha-

bokra azt az élénk pirt, melytől ő maga égett bucsúzása perceiben, mintha haragudott volna leányára, a ven földre, vagy szegyenelte volna magát miatta? Vártuk, nem támad-e a sír felett, melybe nyugodni tér, zúgó szél, mely elsirassa a távozót, elzengje hatyudalát az elemek fájdalomnak bős panaszaival?

De a hatalmas Hélios csendesesen bucsúzott, olyan nesztelenül merült el az emelkedő hullámokban, mint a tolvaj, a ki ott settenkedik az árok szélén s mikor gondolja, hogy senki sem látja, lebukkan a mélységbe, mely elfedi őt az örködők szemei elől. Igazán, most az egyszer nagy oka volt Hélios apónak a tolvaj szerepét játszani, mert úgy meglopta ennek a mi különben is hulló golyóbisunknak a melegét, hogy heteken át vágott tőle a fogunk. Menj tehát csunya, mogorva orzó, szállj le a hullámsírbá, nem vesztünk semmit sem a távozásoddal!

De az öreg csak nem akar menni! Mintha megakadt volna a szemhatár peremén! Ahá, bizonynyal vissza akar még pillantani a föld panaszkodó vándoraira, megszanja őket s ígérget tesz nekik, hogy ha majd újra felvirrad felettök, elárasztja őket barátságának egész melegével. — Dehogy gondol ő most ilyesmire. A nap nem olyan, mint az emberek, nem bucsúzik ígértekekkel, ha-

zsi kisasszony, Takács Károly köröskényi bírókos icanyai.

Erzsébet-gyász. A nyitrai nagyobb papnevelő-intézet a boldogult királyné emlékét szept. hó 20-án ünnepelte gyásznapjával. A püspöki gyászmise után a növendékek az intézet nagytermében gyűltek össze az előjárókkal és a tanári karral, Franciscy Lajos dr. eszmékben gazdag beszédet tartott. Azután az intézet kápolnájába gyülekeztek, kitett szentség mellett elindultak a Jézus nevével szóló litániát, felajánlván imáikat a szeretett királyné lelki üdvéért. — A helybeli *főgimnázium* szept. 25-én tartotta a gyásznapot, a következő műsorral: 1. Hymnus. 2. Ünnepe beszéd, olvasta Cserhelyi Sándor tanár. 3. Erzsébet, Kisfaludy Károlytól, szavalta Paschek Gyula növendékpap. 4. Hulló könyvek, Höllrigl Ferencről, előadta a zenekar. 5. Feltámadás, szavalta Thuróczy Tibor VII. oszt. tanuló. 6. Hymnus.

A törvénykezési palota. Október 1-je elérkezett, s amint azt „Nebulo“ barátunk meg a nyáron megjósolta, maradt minden a régi. A legsürgősebb teendőkre nézve az a legújabb terv, hogy a bírák és segédzsemetzet egy részét a megyebáz második emeléről valamely bérházba helyezik ki, s azoknak szobáit az irattár számára alakítják át. Így azután az ez idő szerint háromfelé elhelyezett kir. törvényszék négy helyen lesz. Tessék azután a szegény embernek keresni, hogy hová kell mennie.

Engesztelő ájtatosság. A nyitrai ol-táregylet jövő vasárnap f. hó 9-én Istenben boldogult Erzsébet királyasszony lelki üdvéért engesztelő ájtatosságot fog tartani, a következő sorrend szerint: Reggel 6 órákor mise előtt kitétik a legm. Oltári szentség, 7, 8 és 9 órákor ismét szent mise mondának úgy mint egyébkor az egyet közös isteni tiszteletnek napján. 10 órákor alkalmi sz. beszéd lesz, utána szent mise áldással. Délután 1/2 órákor litánia áldással, mint máskor. Kéretnek a tagok és a kath. közönség, hogy az ájtatosságban, mely a magyarok Nagyszasszonyának u, most másodszer megünnepülő ünnepére esik, s így kettős kegyeletnek a lerovására alkalmat nyújt, szokott buzgóságukkal részt vegyenek.

Megyei közigazgatási bizottság. Nyitra vármegye közigazgatási bizottsága csütörtökön szeptember hó 29-én Thuróczy Vilmos főispán elnöke alatt tartotta rendes havi ülését. Elhatározatott, hogy a magyar északnyugati (Nyitra—Kutti) vasút hosszujaratu vonatai, ne vegyes, hanem kizárólag személyszállító vonatokká átváltoztassanak, s ez iránt a kereskedelmi mi-

nem a jövődönök bizonytalan sejtelmével. De éppen azért nem is hazudik soha.

Tehát miért áll meg az alkony szintája fellett, mit lustalkodik azon az egy ponton oly sokáig? Egy felóránál tovább vesztegelt már a nyugóponton és még mindig nem akart megmozdulni. Soha ilyen alkonyt! Megkérdeztük a kapitánytól, hogy mi akasztotta meg azt az erős égi testet, melyet máskor sem az emberek öröme, sem a természet bája nem képes visszatartani, hogy el ne tűnjék az est homályában?

Egészen természetes az, mondá a barátságos dánus, a tenger felülete domború, akár a tojás, s a leszálló nap ennek a domború felületnek először a legmagasabb pontját érinti, azután az alacsonyabban fekvőt, s így tovább. A szem azonban, a felület domborúságát nem veszi észre, az csak egy végtelen síkságot lát maga előtt, melyet az égboltozatnak a víz tükrére boruló szélei vesznek körül. Innét az a csalódás, mintha a nyugvó nap egy ponton vesztegelne, pedig az ép olyan rendszerességgel végzi pályautját a tengeren, mint a minóval elhalad a szárazföld felett.

(Vége köv.)

Adieu.

bírszerhez felirat intéztessek és pedig úgy, hogy megszakítás nélkül egyik végponttól a másikig... — Az alispán bejelenti, hogy a megyei árvaszék ügymenetét megvizsgálta, s tapasztalta, hogy nagyobb rendű reudellenések forogtak fén, kiváltságos igen nagy a hátralékos ügydarabok száma. Az alispán még behatóbban fogja az árvaszékot megvizsgálni, és tapasztalásairól és tett intézkedéseiről részletes jelentést fog tenni. — A baeskaifalvi Nyitra-híd oly rozoga állapotban van, hogy annak azonnal helyreállítása és pedig a rendes árlejtés elkerülésével elhatározatott. — Dr. Thuróczy Károly megyei főorvos jelenti, hogy a múlt hónapban 14 gyógyszer-tárt vizsgált meg, köztük csupán a privigyei és farkasdi gyógyszer-tárakban talált nagyobb mérvű kifogásolni valót. Különösen tisztátalanságot és azt, hogy a mérget tartalmazó szerek nem voltak elzárva. Az illető gyógyszereszek ellen a kihágási eljárás vétegett fogantatba. — Magyar Miklós pénzügyigazgató jelentése után felszólal Lévay Antal, hogy Vágvecse község terhére 300 frt illeték rovatott ki, a község okmányilag kimutatta, hogy anyai nem jár, és a kijáró összeget megfizette, a többi ellen febbezést adott be. Ezen febbezés 3 év óta elintéztet nem nyert, de azért az egész 300 frt összeg erejéig végrehajtatott. Ugyancsak Lévay panaszkodik, hogy neje, kinek Ersekújvártól 7000 frt bekebelezett tőkéje van, az érsekújvári kir. adóhivatal részéről 57 frt adóval rovatott meg, és erről könyvecskét is kapott. Ez rendjén lenne, a mit nem is kifogásol, de nemrég kapott Ersekújvár város polgármesterétől egy hasonló adókönyvet, a mely szerint ugyanazon tőkekamat után ugyanazon időre újra 57 frttal meg lett adóztatva. — *ugymond — tud magának orvoslást keresni, de meg van róla győződve, hogy ő nem az egyedüli ki így járt, hanem számtalan eset van, hogy kétszeresen megrovatik egy-egy adófizető, ki vagy a költséges ügyvéd útján kénytelen fordulni orvoslásért, vagy pedig fizet. Magyar orvoslást ígér. — A szeneci főszolgabíró levette a berenes-váraljai ág. ev. iskola épületéről a tót feliratu címtáblát, Beblavi szobotisti lutheránus pap a főszolgabírónak ezen ténykedésében az ág. ev. egyház önkormányzati jogában sérelmet látván febbezett a közig. bizottsághoz, a mely a főszolgabírónak adott igazat, mert — *ugymond — az ág. ev. egyház autonóm jogai megsértve nincsenek, szabadságában áll a hitközségnek címtáblát alkalmazni vagy sem, de ha már használni akar címtáblát, az Magyarországon más nyelvű felirat ne legyen, mint magyar. — Az árvaszéki elnök bejelenti, hogy a hátralékos ügydarabok száma 1860. A kiadott kölcsönök utáni kamat hátralék 13000 frton felül rug. — Nemes János volt negyedi jegyző, a fegyelmi iratoknál lévő eredeti községi bizonyítvány kiadatását kérte, de minthogy az azokhoz csatolva nem volt, kérésre negtagadtattott és csak egy másolat adatott ki neki. Nemes erre a közig. bizottsághoz fordult, újra követelést az okmányt, és követeli, hogy mindazon tisztviselők, kiknek kezén az iratai átmeittek, fegyelmi vizsgálat alá vonassanak. Miután nemcsak megyei, hanem belügyminiszteri és közigazgatási bíróság tisztviselői ez ügyvel foglalkoztak, ugyanez eldöntése után megtorlás fog ellene fogantatottatni. — Nyitra város tanácsának azon lérelme, hogy azon bírságpénzek, melyeket városi alkalmazottak fegyelmi vagy polgármesteri ítelet folytán fizetnek, ne a megyei, hanem a városi nyugdíj-alaphoz csatoltassanak; a közig. bizottság erre határozott, hogy sem az egyik, sem a másikhoz nem csatoltatnak, hanem a törvény értelmében a városi szegényalap javára esnek. A városi nyugdíj-szabályzatban lévő erre vonatkozó passzus, a melyre hivatkozás történik, a törvény világos rendelkezésével ellentézik, s megváltoztatandó léssen. Erdekes illetékességi esetről tesz a megyei tisztí főügyész jelentést; több év előtt született Budapesten bizonyos Kukla István nevű fiú, kinek illetősége, miután anyja kipuhatható nem volt, a belügyminiszter által Budapesten, mint születési helyen megállapított. A lelece után 1000 frt ápolási költség merült fel, a melyre Budapest fővárosnak meg kellett fizetnie. Midő a fiú 16 éves lett, jelentkezett édes anyja, ki alsó-köröskényi illetőségű Kukla Andrásnál volt férjénél. Budapest ezt felhasználván, az 1000 frtot Alsó-Köröskény községétől megtéríteni követeli. Minthogy azonban Kukla András apasága iránti kétélyek merültek fel, az ügy újabb vizsgálat tárgyát képezi.**

Nyitra város vagyona. Nyitra városnak 1898. szept. 21-én tartott közgyűlésében letárgyaltattak a városi pénztárnak 1897. évi számadásai és pedig a következő eredménnyel: 1. *Mérlegelés:* a város cselekvő vagyona 657468

frt 21 kr, szenvedő vagyona 410922 frt 92 kr, tiszta vagyon 246545 frt 29 kr. 2. *Mérlegelés:* a) bevétel volt 198,135 frt 25 kr, b) kiadás volt 198,043 frt 98 kr, pénztári maradvány 91 frt 27 kr.

Rendkívüli közgyűlés. Nyitra város képviselő-testülete szeptember 30-án Rudnay Sándor polgármester elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott, ki lévén tűzve a napirendre a Nyitra városi mentelep-tervezési bizottság elnöke által tárgyalt, mely szerint az építkezést 13,193 frt 48 kr. Mayer Károly nyitrai műépítész, mint a legolcsóbb ajánlattevő nyerte el, ezen laktanya 200 darab lónak, megfelelő számú ápoló-legénységnek és tisztnek adjon helyet és pedig úgy, hogy az 1899. évi július 1-én legkésőbb pedig okt. hó 1-én a kincstár részéről átvehető legyen, a mennyiben az utóbbi terminusra a laktanya el nem készülne, a város köteles a kincstárnak kártérítést fizetni. A kötéendő szerződés tervezetéből kivesszük, hogy a város a laktanya külső és belső tatarozását, javításokat saját költségén eszközölje, kivéve a mentelep közgei által okozott károkat. A kincstár évi bér fejében a befektetett tőke után 4% fizet, de az építés alatt és később eszközözendő pótlépekért befektetett tőke után 0% fizetést nem említi. A városi tanács ennek következtében azt javasolja, hogy a miniszterhez újabb felterjesztés teendő, hogy az elviseheletlen feltételekből engedjen, ellenkező esetben az építésbe nem bocsátkozhatik a város. Csillaghy György ezen javaslat ellen szóllal fel, hogy a már hozott határozatok többé meg nem másíthatók, a tanács már meghozott javaslatok ellen újabb indítványokat nem tehet; felsorolja az előnyöket, melyek az építkezés folytán a város javára esnek, a melyekkel szemben a hátrányok elenyészőleg csekélyek. Juhász Sándor nem ellenzi az építést ugyan, de a város súlyos anyagi megterhelésével mégsem kívánja, hivatkozik a honvéd kaszárnya hátrányaira. Az építkezés úgy mint minden építkezés az előirányzott költségvetést rendszeren 20%-al túllépi, és itt sem lesz kivétel, tegyen a város újabb felterjesztést azon irányban, hogy az összes javítások fejében a város általányn fizessen, és a jövőben befektetendő tőke után a kincstár szintén fizessen kamatot. Horváth József jogilag kifogásolja a szerződés szövegét. Dr. Thuróczy Károly szeméretveti a képviselő-testületnek, hogy miért bocsátkozott már annyira a tárgyalásokba, miután már példájuk volt a honvéd laktanya, s miután már ennyire vagyunk, erkölcsi kötelességnek tartja, hogy a szerződés megköttessek, a miniszter pedig megkerestessék engedelmények iránt. A polgármester a 3 javaslattal szemben névszerinti szavazásra bocsátotta a tárgyat, melynek következtében dr. Thuróczy Károly javaslata 26 szóval, 13 szavazat ellenében elfogadtott. Minélfogva határozatott, hogy a szerződés megköttessek, az építkezés elrendeltesse, a tőke beszerzés iránt a tanács gondoskodjék, a miniszter pedig megkerestessék, hogy a tatarozási költségek általánytassanak, valamint a később befektetendő tőke után szintén fizessen az állam 4% kamatot. A város tehát egy előreláthatólag hátrányos műveletbe megy bele.

Püspöki körlevél. Legújabb körlevelében a püspök úr ömeltősága közli Öszentségének az októberi rózsafüzér ájtatosságról kiadott encyklikáját, s október végeig pályázatot hirdet a megüresedett turzófalvi és felső-kocsói plebániái javadalmakra. — A miniszteri átiratokból kiemeljük a belügyminiszterét, mely szerint a római, görög és örmény kath. szertartásuak között kötött házasságoknál a gyermekek nem követik a szülők vallását, hanem mindenkör az apa vallását, s e tekintetben semmiféle másnemű törvény előtt érvényes megegyezés létre nem jöhet. — Másik a kultuszminiszter rendelete, mely szerint a templom és plebánia építésnél a hívek még akkor is kötelesek az igás és kézi napszámot fedezni, ha arról a visitatio nem intézkedik egész világosan.

Nyitra megye és a szövetség. Egy vármegyében sem tesznek annyit a szövetség érdekében mint Nyitra városban. Itt a lelkes Nyitra megyei Gazdasági Egyesület buzgólkodása folytán alig mulik el hét, hogy új szövetséget ne alakulna. Az elmúlt vasárnap is létesült egy új szövetséget Nyitra-Pereszélyben 5 községre terjedő hatáskörrel. Elnök lett Poek Rezső plebános,

helyettes elnök Markovics Viktor, könyvelő Szecsey Antal tanító, pénztáros Szórad János földmivelő. A felügyelő bizottság elnöke lett Liebert Lipót. Legközelebb Ghymesen, Kolonban, Póstyében, Nagy-Kovalon, Dojesson, Sasváron fog az egyesület szövetkezeteit alakítani. Az ősz folyamán a vármegyei központ is létesül.

Sujánszky Antal c. püspök, esztergomi nagyprépost szept. 29-én ünnepelte 60 éves adozári jubileumát. Az isteni gondviselés csodálatos kort enged osztályrészül s ritka szellemi éberséggel áld meg egy férfit az élet magas határvonalán, aki annyi jótékonyt fűz nevéhez, mint Sujánszky Antal. A lapok kiemelték költői tollát, magyaros vendégszeretetét, nemes egyenes jellemét, mi kiemelték határtalan jótékonyágát, melyről az isteni gondviselésen kívül véletlenül csak nekünk van tudomásunk. Ez a magyaros szív minden dobbanásában, ez a költői lélek minden magas szárnyalásában a szegényeké és ügyefogyottaké; egészen és kizárólag anélkül, hogy megkívánná jótéteményeinek csiklándozó kikür-tölését. — Eltesse az Isten meg igen sokáig, s adjon a szegények számára sok hasouló főpapot a magyar egyháznak, olyat, mint Sujánszky Antal!

Közegészségügy. Alsó-Duborán községben a hasi hágyamz járvanszerűleg lépett fel, 10 esetben constátáltott és többnyire 18—25 éves egyéneket támadott meg.

Új magyar találmány. Azon bámulatos újítások sorában, melyeken az embert körülvevő, s egészségét lényegesen befolyásoló tárgyak az utolsó évtizedeken keresztülmentek, óriási haladást jelent azon új szerkezetű agyagkályha, melyet dr. Badik János trencsénmegyei tb. főorvos talált föl. A kályha, mely külsőleg semmiben sem különbözik a közönséges, általános elterjedt ó-német agyagkályhától, sikerült kombinációja a Meidinger-fele vasszerkezetű és a közönséges agyagkályhának. Egyesíti mindkét kályha előnyeit, azoknak hátrányai nélkül. A kályha külseje csak burkja egy másik belső agyagkályhának. Alul, közvetlenül a padló felett, valamint tetején a kályha külső fala nyitva van; a két nyílás között többszörös törésű agyagsővek vezetnek, melyek az alul beáramló hideg levegőt fönt 100—120 Celsius fokra hevítve adják át a szobának. Az áramlás a befűtő pillanatában megkezdődik, s annál erősebb, minél nagyobb a kályha. Külső és belső fala között a hő. A szoba 25—30 perc alatt teljesen átmelegszik, s ez felannyi fűtőanyagba sem kerül mint eddig; azonfelül hőmérséklete tetszés szerinti hőfokra emelhető, mert a főáramlás az alsó nyílások tagítása vagy szűkítése által szabályozható. A szoba levegője teljesen átáramlik a kályhán, a mi óriási fontosságú higiénikus szempontból, mert a 100—120 foknyi hőben minden ártalmas fertőző anyag tönkre megy. A kályha ezért különösen ajánlható kórházak, iskolák, vendéglők, gyermekszobák és hivatalok fűtésére. Kiszárit alaposan minden nedves helyiséget, egyenletes meleget tart, 6—8 óra hosszant folyton melegít, mert az áramlás a kályhában addig tart, míg a kályha teljesen ki nem hűl. A meleg nem oly perzselő, mint a vaskályháké, hanem a rendes agyagkályhák kellemes melege. A rengeteg tüzelő-anyag megtakarításán kívül megbecsülhetetlen előnye végül az új kályhának az, hogy akármely régi ó-német agyagkályha aránylag csekély költséggel átépíthető ezen új szerkezetre. Dr. Badik kályhájára, — melyet „Hygienikus légfűtő-kályhának“ nevezett el, úgy a magyar, mint az osztrák szabadalmat megszerezte, s készítésével Langenthal György pozsonyi kályhagyártó bízta meg, a kinél ezen kályhák már meg is rendelhetők. Örömmel szolgálnak a nagyközönség figyelmét ezen valóban nagyfontosságú, hasznos újításra felhívni, mely hivatva van sok, eddig leküzdhetetlennek vélt bajon gyökeresen segíteni. Dr. Badik főorvos urnak gratulálunk találmányához.

Tűz. Az Agnelli-fele gyógy és műszaki növények szárítására alkotott szárító csárin kigyuladt és tűz martaléka lett. — Ezen szárítóinak modellje nagy tetszésben részesült és vonzó tárgya volt a nagy közönségnek — leírása és ábrázolása a budapesti gazdasági muzeumban létezik. A szenvedett kár igen jelentékeny, mert most a legjavában alkalmazásban állott — a szárításnak szánt növények összes tömege elégett. A csárii

lakosok a tűzoltásnál nagy buzgóságot tanúsítottak, nem esoda, hiszen sok ember életfentartásáról gondoskodtak.

A kis-bélici fürdő látogatottságáról 1898. évi kimutatás: állandó vendég volt 44. Ideiglenes vendég volt 2037. Összesen 2081.

A nyitrasárfői kath. leányiskolahoz tanítónő kerestetik, a választás f. é. október hó 8-án lesz, személyes megjelenés szükséges. Megkívántatik a magyar, német és tót nyelveknek bírása. Javadalmazása: évi 300 frt, 16 ürméter tüzelőfa felvágva. A helybeli földesuraság gyermekeinek magyar nyelvbeni oktatásáért havi 10 frttal külön díjaztatik. Van 2 szobája, konyhája, élés és fakamrája, meg házi kertcskéje. Kézimunkát tanítani köteles. *Az iskolaszék.*

Gabona árak a nyitrai piacon: Buza 8.50—9.00. Rozs 6.50—7.00. Árpa 6.30—7.00. Zab 5.50—5.75. Kukorica még nem lön behozva.

Nyílt tér.

(E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Bizonyítvány.

Alulírott a legnagyobb örömmel és készséggel kijelentem, hogy *Rétay és Benedek* urak cégénél a krakováni rom. kath. templom számára megrendelt és f. é. július hónapban föllíltott két mellék oltár, a hívek és a műértők tetszését a legnagyobb mértékben megnyerte. Az oltárok díszes és összhangzatos összeállítására és a lourdesi szent Szűz és Jézus szíve szobra művészi kidolgozására által a fenti urak a legnagyobb elismerést maguk számára kivívták.

Kelt Krakován, 1898. július 30.

Markovics Mihály,
plebános.

Azok a felsőbb leányok.

I.

Irma a felsőbb leányiskola elvégzése után haza jött falura, s mivel már a háztartást is tanulta, meg akarta mutatni mamájának, hogy kell modern módon gazdálkodni.

Istállóba ment, a hol Jancsi béres, a ki nagyon büszke volt a leereszkedő s már tíz éve iskolába járt házi kisasszonyra, éppen a marhát etette.

Irma kisasszony kérdezi a bérest, mennyi takarmány kell egy éven át egy állatnak eltartására, s milyen egyenértéket képvisel az, s annak bemondása alapján számította ki, mibe kerül évenként egy darab marhának eltartása.

Most a haszonra került a sor.

— Mennyi tejet ad egy darab? — kérdi Irma kisasszony.

— Semmit, kérem alássan — feleli a béres alázatosan.

— Hát nem fejik őket?

— Nem, kérem alássan.

— Hát miért nem fejik? — vág vissza Irma kisasszony türelmetlenül.

— Mert, kérem alássan, azok — ökrök.

II.

Örszike jó sikerrel fejezve be a felsőbb leányiskola negyedik osztályát, haza jött falura a vakációra. Nővérkéje, az öt éves Annácska, boldog, ha Örszike öt sétálni viszi, s ezer kérdéssel zaklatja néniét.

Éppen a réten sétálnak, a hol tehéncsorda legelész.

Örszike, — kérdi Annácska, — miért fekete az a két tehén, a többi pedig fehér és tarka?

— Tudod azért, — feleli Örszike, — mert a fehérek s tarkák adják a tejet, a feketéknek pedig kell adniok a — kávé.

A lednici róm. kath. plebánia.

— Irta: Dr. Chorényi József —
(Folytatás.)

Mikor jutott Lednic ismét katolikusok kezébe nem tudom; de Lorántffy Zsuzsanna és II-ik Rákóczy György halála előtt (†† 1660-ban) semmi esetre sem. 1660-ban Báthory Zsófia, II. Rákóczy György özvegye, Ferenc fiával Munkácson katolikus hitre tért, s ettől fogva uradalmain a katolikusokat teljes erejéből segítette. 1664-ben megvonta a reformatus és evangélikus papoktól mindazon pénz- és egyéb adományokat, melyeket Rákóczyaktól kaptak volt; ¹⁰⁾ és miután a lednici prédikátorok is több éven át nem kaptak a várból kijáró deputátumot, tehát 1664. után a lutheránusok még több évig uralkodtak Lednicen. Azonban Rovnye főkegyház már 1664-ben katolikus volt, mert ez évben visitálva is volt, mely visitációról az 1728-ki főesperesi látogatási jegyzőkönyv emlékezik meg. Miután Drábik 1671-ig lehetett Lednicen, valószínű, hogy eddig a plebánia is lutheranus volt. Azonban biztosnak lehet venni, hogy midőn 1672-ben Heiszter Hannibal császári tábornok elfoglalta a várat, a plebániát is vissza adta a katolikusoknak.

1674 vagy 1675-ben Novoszedlik György nyitrai kanonok és trencsényi főesperes kanon látogatást tett itt. A megtörtént látogatás tényét a plebániái régi protocolum egyik jegyzetéből tudjuk, sőt úgy látszik a jegyzőkönyv egy jelentékeny részét is bírjuk. A nevezett protocolumban az 1728-iki György-fele visitatio másolata után Letko Ádám plebános, a másoló, még egy régi irat mását közli, melyről következőleg nyilatkozik: „Még egy más irat találtatik a plebánia régi kéziratái között, melyről nem tudni kicsoda, mikor és milyen alkalomból írta, de jóval régebb magánál a György-fele visitationál is.“ György előtt Frideczky (1699), Schvach (1688-1694.), Szmuto (1679), Novoszedlik (1674-75.) főesperesek visitálták a trencsényi főesperesség plebániáit. Milyen tejedelemben nem tudom, mindegyikük talán nem járta be az egész kerületet. Tehát nem tudhatni, valjon valamennyien vagy csak egyesek (Novoszedlik és Frideczkyről biztosan tudjuk, hogy igen) visitálták a lednici egyházat. Gyanítom hogy a részlet Novoszedlik visitációjából való; mert úgy látszik egyes rendelkezések újak, melyek azelőtt nem voltak szokásban. A szóban lévő irat tartalma a következő:

Lednicen volt 21 egész telek, mindegyik után jár 4 korec buza a plebánosnak, most csak 8 telek van. — A vár alatti Lehotkán 8 telek volt; most csak kettő, mindegyik 4 korec zabot ad. — Felső-Breznice 15 telek volt, most 7 van, fizetnek úgy mint Lednicen. — Alsó-Breznice volt 8 telek, most 4 van, fizetnek mint az előbbek. — Krassón 14 telek volt, most 6 van, szintugy fizetnek. — Ugyanott az Andrásvojevch telektől 1 frtot kap a plebános. — A zubáki gazdák együttesen 8 rénsi frtot fizetnek, zsellérek 1 frtot. — Horenicen 10 telek volt, most 6 van, mindegyiktől 4 korec buza jár. — Ezen község szabadosai egyenkint 50, a zsellérek 20 denart adnak. — Mednén az 5 zselléren kívül, minden nemes ember egy tyuko ad. — Rovnyén csupa zsellérek vannak, szám szerint huszan; ezek közül azok, akik házzal bírnak, egy korec buzát fognak adni a plebánosnak, a kiknek nincs házuk vagy 10 denart fognak fizetni, vagy egy napon aratni.

A plebánia földjei: 1. na mangacsá 2½ korec; 2. na prihlavi 2½ k.; 3. diel 3 k.; 4. za recksu nivka 9 k.; 5. na cservenej hlyne 2 k.; 6. vetsi kusz na cservenej hlyne 4 k.; 7. nad szlivim 2½ k.; 8. za kopy 6 k.; 9. ugynevezett nivka pod sibenicáni 5 k.; 10. v kute 5 k.; 11. za bukoviná irtvány 5 k.; 12. na zemszkieh mostoch irtvány a kvassoi határban 4 k.; 13. ¹⁰⁾

¹⁰⁾ Lányi K. Magy. Eg. háztörténelme. II. 234. l.

zahrady irtvány 3 korec. Azonkívül Vöröskő felé a legmagasabb dombon egy rét, melyen két szekér széna terem.

Megjegyzendő, hogy a fentiekben kívül a helybeli plebános az örökös (*hereditaria*) méltóságos Rákóczy család részéről a várból örök évi deputatutumot húz, melyet esetleg zálogba vevő *hypothecae* iratok sem tagadhatnak meg tőle, s melyet mostanig is kapott t. i. évenként részletben 32 korec tiszta búzát, egy hizlalt süldőt, 8 frtot készpénzben, egy akó sört, fel korec söt, nyolc itce vaját és hat korec hüvellyest.

Stola. Kereszteléstől 15 denár, azonban husvét és pünkösöd közötti időben 25 denár. A szülés utáni avatástól egy tyúk, kenyér és viaszgyeriya. Esketéstől, ha plebániabeliek 12 garas, ha idegenek, szabad stólának lesznek alávetve. Az esketés utáni avatástól egy kendő, kalács, tyúk, offera (vagy ezek helyett 6 garas) és egy pint sör. Temetéstől 50 denár, ha pedig özvegy asszony hal meg, ez összegben felül *jövöben* a plebánosnak még egy vankos, a templomnak egy lepedő adandó, vagy ezek helyett 50 illetőleg 25 denár fizetendő. Hajadon leány temetésénél *jövöben* a keresztre három kendőt fognak kötni, kettőt a plebános, egyet a kántor számára; vagy e helyett 12 denárt adnak. Halotti beszéd 1 frt, enekes mise 1 frt, csöndes mise 50 denár. Colledából és a nagy offerákból egy harmad az orgonistáé.

Ki volt Novoszedlik főesper. látogatása alkalmával Lednicen plebános, nem mondhatom: 1683-ban *Simonovics János* volt az. ¹¹⁾ 1689-ben még itt volt, akkor beiratkozott a pruszkai scapulare-társulatba. ¹²⁾ Innen Püchóra ment volna át, de 1698. már dubnici plebános. Ez utóbbi év május 25-én már *Sztupkovszky Pál* volt lednici plebános. ¹³⁾ Ennek sok kellemetlensége volt a felülkerekedett lutheranusokkal, kik 1704-ben ugy határoztak, hogy Sztupkovszky menjen Rovnyére lakni az ottani templomhoz, s onnan kormányozza kath híveit, — Lednicet pedig maguknak tartották fen, behelyezvén oda predikátornak Polereczky Mátyást, élethivatására nézve eszmadia mestert. Ezen állapot 1709-ig tartott, mikor Sztupkovszky ismét visszatérhetett Lednicre.

1699-ben Frídeczky János trencsényi főesperes és illavai plebános visitálta az egyházat. Lednicen 14, F-Breznicen 5, A-Breznicen 2, Horenicen 7 művelés alatt lévő telek volt; a párbér ugyanaz, mint az előbbi visitációban.

1714. apr. 30-án leégett majdnem az egész mváros a plebániával együtt. Öt ember a pusztító lángokban halálát lelte és a plebánia anyakönyvei, s majdnem összes iratai is elpusztultak. Sztupkovszky ezután csak rövid ideig maradt még Lednicen, 1715. május végén Alsó-Szucsára távozott.

Pár nap mulva — jun. 15-ike körül — *Felix István* lett beiktatva a plebániába. Miután 1728-ban 42 éves volt és 16 éve pap: szül. 1606-ban, felszentelve pedig 1712-ben lett. Beszélte latinul, magyarul. tótul és az egész theológiát elvégezte. Azelőtt Szoblahón egy évig plebánoskodott. Nemcsak, hogy sok lutheránust talált új plebániájában, kik még nem tértek meg, de számos apostatát is. Alatta 1728. jun. 2-án egyházi látogatást végzett Lednicen György Ádám trencsényi főesperes, melynek jegyzőkönyvét egész terjedelmében bírjuk. A templom egészen fából van több chórussal, felszentelve nincs, csak reconciliálva. Van a templomnak egy ezüst kelyhe (a Mattyasovszky-családtól), ugyanolyan cibórium, három misemondó ruhája és 12 g. mérő alá szántóföldje, melyek nagyon silányak. — A plebániához egyemeletes és egészen fából van. — Párbérből kap a plebános: Lednic, két Breznic, Kvassó és Horenicből 89 $\frac{1}{2}$ p. m. búzát; Lehotkáról 8 p. m. zabot; Zubákról 5 frtot, Medné,

¹¹⁾ Vagner J. Adalékok a nyitrai székes-káptalan történetéhez 295. l.

¹²⁾ Liber Ecclesie Pruskenensis.

¹³⁾ U. o.

Hvorkán és Precsin-Lehotkán, hol majdnem kizárólag nemesek laknak és mitsem akarnak fizetni, szabad stólát szed. Molnároktól sátoros ünnepeken egy szép kalácsot, egy tyúkot vagy kappant, vagy a helyett 25 denárt kap. — A távozó plebános utódjának, mint fundus instructust, az évi termés felét köteles hagyni. A plebánia szántóföldjei 36 p. m. tesznek ki, és megművelésük kizárólag a plebánost terheli.

A várból kijövő deputatuma ez van feje gyezve, hogy ha az uradalom nem akarna nézni, adja vissza a rovnyei plebániái földeket; ha pedig Rovnyén plebánia létesülne, az uradalom köteles leendő ott paplakot felépíteni és a földeket az új plebániának átadni. T. i. ezen deputatun ugy keletkezett, hogy a plebánia a rovnyei hitárban lévő földjeit Rákóczyék lefoglalták, és részint az ottani majorukhoz, részint a parkhoz csatolták; kárpótulásul pedig a nevezett deputatutumot biztosították a plebánosnak. Ennek felszólamlására I-ső Rákóczy Ferenc meghagyta ledniczi jószágfelügyelőjének: „*Ledniczi Plebánusnak egy adminisztratíván proventussát, mint az in cludált jeldzésben le vagyon írva annuatim*“. A plebános összes évi jövedelme 283 frt 81 $\frac{1}{2}$ denárra becsültetett. A plebánia területén 2919 lélek lakott; 1167 katolikus, 652 luteranus. Az 1167 katolikus között 690 Felix alatt tért meg, előtte volt plebánosok alatt pedig 477. — Az iskola nagyon siralmas állapotban volt, a tanterem az orgonista lakái is szolgált. — A kántor jövedelme: Horenic, Nagy-Breznic (sic!) Meine, Hvorka községektől 25 korec buza, a többi köz-

ségektől egy egész telektől 12 kéve, házzal bíró zsellerektől 6 kéve őszi gabona, azután stóla illeték, két korec alá való szántóföld és a colleda és offerák egy harmada. A jegyzőkönyv végén 47 apostata neve van feljegyezve, csodálatos, hogy 46 épen Felix alatt apostatált.

A rovnyei főkegyházat a főesperes már előző napon t. i. június 1-én látogatta. A templomot Lerántffy Zsuzsanna, I-ső Rákóczy György neje építette kemény anyagból, fatoronnyal, és sz. Mihály tiszteletére van felavatva. Egyházi fölszerelése kielégítő volt. Síroltját Mattyasovszkyék maguk számára foglalták le. Rovnye, Medne, Horenic, Hvorka, és Precsin-Lehotka mintegy ehhez az egyházhhoz tartozóknak tekintettek és alsó plebániának nevezettek. 1664-ben, mint már mondtuk, a templom már a katolikusok kezében volt.

(Folyt. köv.)

Telefon.

J. Gy. Pannonhalma. A „Cigi“ megjött, mihelyt Koppenhágából hazatértünk, sorát ejtjük. Ezer köszönet!

Rajec. Nem is rossz, egy odabiggyesztett „je“ lünkre négy folió oldalra terjedő választ küldeni. Majd ki-hámozzuk belőle a közérdekűt és jövő számban közöljük.

Bela. Köszönjük, megérkezett; már bizony meg is feledeztünk róla

Csaca. Számunkra is megérkezett a nagyságos or-küldeménye, de még egyelőre pihenni hagyjuk, míg — megérik. A másikra nézve, még ha igaz volna is, a keresztény szeretet többet ér, mint az igazságnak tuskón-bokron való hajszolása.

RÉTAY ÉS BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utca 21. szám.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stylus és rajz szerint szépen, szolidan és legújtan-nyosabban készíttetnek el. Tervezetek, költségleírások készséggel küldetnek.

Elvállaljuk továbbá régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos ujtását, festését, márványozását és aranyozását, ugyszintén azoknak átalakítását, melyeket kipróbált munkaerőnkkel a legszebben készítenk el igen kedvező feltételek mellett.

A templomok megtekintését, valamint a költségvetést díjtalanul eszközöljük. Megbízhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyíthatjuk.

1897—1898-ik években a többi közt a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m. Galgóc, oltár-átalakítás.	Héves m. Pétervásár, úrkoporsó.
" Ratkóc, főoltár.	" Csehi, oltár.
" Krakován, két új oltár.	" Gyöngyös, Mária-oltár.
" Hrádek, lourdesi oltár.	Hajdu m. Egyek, lourdesi oltár.
" Szenie, főoltár és szószék.	Hont megye. Ipolynek, főoltár.
" Bajna, lourdesi oltár.	" Deménd, lourdesi oltár.
" Csejthe, egész templom renoválása, 5 üveg-ablak, két új mellékoltár.	" Adás, úrkoporsó.
" Szered, Jézus- és Mária-szobor.	J.-N.-Kun-Szolnok m. Rákóczi, oltár.
" Madunic, egész templom renoválása.	" Török-Szt.-Miklós, oltár.
Pozsony m. Gerenesér, egész templom renoválása.	N.-Küküllő m. Bolya, főoltár és szószék.
" Sempye, Jézus- és Mária-szobor.	Kolozs m. Bánffy-Hunyad, főoltár és szószék.
" A-Dombó, egész templom renoválása.	" Radnoth, főoltár és szószék.
" Pudmeric, egész templom renoválása.	Moson m. Magyar-Kimle, új főoltár.
" Halmos, egész templom renoválása.	" Horvát-Kimle, templom renoválása.
" Kujal, új főoltár és szószék.	" Püski, új mellékoltár és oltárkép-renoválás.
" N.-Sur, új főoltár, új mellékoltár és egész-templom renoválása.	" Nezsider, főoltár.
" Jakabfalva, úrkoporsó.	" Hegyeshalom, egész templom renoválása.
" Lamaes, új főoltár.	" Kiliti, egész templom renoválása.
" Cseszte, Jézus Szíve oltár.	Pest megye. Budapest. Angyalföldi országos tébolyda, főoltár.
" Szilines, főoltár renoválása.	" " Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
Komárom m. Alsó-Galla, új főoltár és mellékoltárak ujtása.	" " Erzsébet-kórház, oltár.
" Felső-Galla, egész templom ujtása.	" Nagy-Maros, úrkoporsó.
" Szent-Péter, lourdesi oltár.	" Szent-Iván, úrkoporsó.
" Gyalla, új főoltár.	" Fajszi, oltár.
" Dad, egész templom ujtása és új főoltárkép.	" Adony, Szt.-Háromság oltár.
" Kúrtli lourdesi barlang szoborral.	" Pomáz, főoltár.
" N.-Ólved, Jézus Szíve oltár.	" Taksony, főoltár.
Esztergom m. Szántova, oltár ujtás.	" Jakabszállás, lourdesi oltár.
" Ó-Szivac, lourdesi oltár.	" Kóka, Jézus- és lourdesi oltár.
" Baja, templom-renoválás.	Seabolcs m. Tisza-Eszlár, új főoltár és mellékoltárok.
Borsod m. Szirák, lourdesi oltár.	" Nyiregyháza, úrkoporsó.
" Bánhorváth, lourdesi oltár.	" Sibiúj, főoltár ujtása.
" Mező-Csáth, úrkoporsó.	Sopron m. Sárvölgy, úrkoporsó.
" Felső-Nyárad, lourdesi oltár.	Sáros megye. Szanok, oltár.
" Özd, úrkoporsó.	Seeben m. N.-Szeben, úrkoporsó.
Candád m. Mező-Kovácskő, főoltár.	Seepes m. Vidernik, úrkoporsó.
Győr megye Révfülv, két oltár átalakítása.	Ung megye. Poroszló, oltár.
" Gyirmoth, új oltár szentábrak.	Zemplén m. N.-Azar, oltár.
" Gyarmath, Jézus Szíve oltár.	" Monok, új oltár és templom-renoválás.
	" Királyhelme, oltár.
	" Teeső, főoltár.

Halottak napjára

zöld és piros babér, müvirág és száritott, fehér és színes

kappkoszorukat

gyönyörű kivitelben, jutányos áron készít

KALMÁR IRMA

élővirágkereskedése

BUDAPEST, Andrásy-ut 51.

Babékoszoruk 5 frttól feljebb. Koszoru-szalagok arany és ezüst nyomással a legnagyobb választékban.

Megrendelések pontosan teljesítettek.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ara darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óralánc 60 krajcár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kintüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bérbetegségtől megment. Tartós és pénzmeztakarító. 1-26.

Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos acélből és a többi részei alpacából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

Pollák Sándor

főbizományosnál

BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.

= Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik. =

Alapított 1869-ben

A NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városházter 3. sz.

1896. ezredéves orsz. kiállításon kintüntetve.

PÉCS EDE

fűszer és csemegekereskedése

NYITRÁN

Vármegyeház-utca 1. szám.

Legfinomabb

ojtvány-csemegeeszőlőt

kilónként, ugyszintén kosarakban,

minden posta vagy vasuti állomásra

mérsékelt áron szállít.

Üres szőlőkosarak is ugyanitt kaphatók.

A magy. kir. országos
KÖZPONTI MINTAPINCE
palackborainak főraktára.

A
Szolyvai, Polenai
és
Luhi Erzsébet
források
főraktára.

Az összes bel- és külföldi
ÁSVÁNYVIZEK RAKTÁRA.
valamint
fűszer- és csemege-árúk
legjobb bevásárlási forrása.

Prohászka Gusztáv

fűszer- és csemegekereskedése

Nyitrán, Kossuth-tér 4. sz.

A Continental Bodega Company

spanyol és portugál borainak

egyedüli elárusító-helye.

A KRONDORFI FORRÁSVIZ

helyi főraktára.

Az összes bel- és külföldi ásványvizek,

valamint

fűszer-, liszt- és csemege-árúk

legjobb és legjutányosabb bevásárlási forrása.

Egy jó házból való fiú, kellőleg iskolázott,

tanoncnak azonnal felvétetik

Prohászka Gusztáv fűszer- és csemegeáru-üzletében.

Nyitrai Iparbank mint részvénytársaság
zálogkölcson-osztálya.

Zálog-árverés

1898. évi október hó 17-én.

Mindazon *ékszerek és zálogtárgyak*, melyek 1898-ik évi március hó végeig ki nem váltattak vagy nem hosszabbítottak meg,

f. évi október hó 17-én

a Nyitrai Iparbank termében délután 3—4 óráig tartandó nyilvános árverésen eladni fognak.

Hosszabbítások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessek, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem meghosszabbítani nem lehet.

Nyitrán, 1898. évi szeptember hó 28-án.

Az igazgatóság.

Egyházi és egyleti zászlók

Kitüntette:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitüntette:

Deés 1879. — Budapest 1885., 1896.

Magyarország legrégebb egyházi szerek és zászlók gyára

Oberbauer Alajos utóda

József főherceg és Klotild főhercegasszony ö császári és királyi fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, Váci-utca 14-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dűsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaikat

a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHAKAT,
Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat.

Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egy-
leti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket.

Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el. Nagy választék arany, ezüst és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

18—52.

Műhímezés

Valódi tiszta

TRENCSENI BOROVIČSKA

kapható ifj. Buchcár Józsefnél, Royne, Trencsénmegye,
N.-Bittse mellett.

Ara egy literes üvegnek 1 frt.

Három litertől föl — a pénz előleges beküldése után — literjét 1 frt 10 kron bérmentve szállítom.

7—13.

Szőlőtrágya-kompozíciót

és szőlők alá való **mindennemű műtrágyá-**
kat elismert kitűnő minőségben ajánl

A „HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, Váci-körút 21.

Részletes utasításokat kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.